מגנזי המלך

עובדות מוכיחין, שסיפר רבינו בנועם שיחין, בסעודתא דחקל תפיחין

פרשת תזריע תשפ"ב לפ"ק
| גליון ל"ט |

סיפורי קודש שסיפר כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א על

הגה"ק בעל תפארת שלמה זי"ע

יומא דהילולא קדישא כ"ט אדר

דער תפארת שלמה איז דאך געווען שטארק פארקאכט אין ליזענסק ער איז אסאך געפארן קיין ליזענסק,[1] ער האט זיך משתדל געווען איבער צובויען דעם אוהל בימיו, ס'איז שוין געווען צופאלן. ער פלעגט צו קומען אין אלול, פאר די הייליגע טעג, ער איז געווען א כהן, און איז נישט געגאנגען אויפן ציון, דאך איז ער געקומען קיין ליזענסק, ווייל ער האט געוואלט זיין אין די שטאט וואו דער צדיק איז.

וען דער תפארת שלמה איז געווען אין צאנז אויף שבועות,[2] איז ער געווען אויף א באזוך ביים דברי חיים, און מ'האט געוועדט פונעם רבי ר' אלימלך, און דער תפארת שלמה האט נאכדעם געזאגט אז דעמאלטס - בשעת'ן שמועס - האט ער געהאט געזעהן דעם רבי ר' אלימלך,[3] וועז דער דברי חיים האט אים געזאגט, אז גילוי צדיקים איז העכער ווי גילוי אליהו.[4]

---

1 ענין נסיעתו של התפארת שלמה לליזענסק כמעט בכל שנה הי' ענין נורא ופלא אצל כל העולם, והי' מרעיש מאוד בנסיעתו זאת ואף שהי' כהן ולא הי' יכול לילך על הציון ממש אעפ"כ הי' לו מקום מיוחד שם מחוץ לבית החיים אצל אילן העומד כנגד החלון של האהל ושם העמידו לו ופרשו לו ג' מחיצות בינו ובין העם ושולחן וכסא, ומחיצה הרביעית היתה פתוחה כנגד החלון וישב ולמד שם, וכל העולם פרשו משם באימה ופחד ובעת שסיים לימודו באו כולם בפתקאות ושתו יי"ש לחיים ושם הראה נפלאות ומופתים ופעל ישועות עד להפליא, ועשה שם תיקון גדול שתיקן מחיצות האהל בחומת בנין וגג, ותיקן שידליקו בפנים נר תמיד ועד היום הזה כן המנהג, ומאז התחילו לנסוע מכל מדינות גאליציע על ציון הנ"ל בקביעות, ואמר בזה"ל: "ברוך השם אז מיר האבן דערהויבן דעם כבוד פון רבין ר' אלימלך'ל, ופ"א אמר שהזקן הזה שכח לגמרי מאתנו בעולמות העליונים, וב"ה שהזכרנו אותו קצת שיזכור אותנו, מיר האבין איהם אביסל דערמאנט און אונז".

ועי' בס' י"ג אורות (ח"ב, עמ' ס') כי פעם אחת כאשר נסע התפארת שלמה לליזענסק עבר דרך העיר קראקא, ואמר שהמתנגדים מעיר קראקא, בוודאי יתמהו למה אינו הולך על קברם של הצדיקים השוכנים בקראקא, אלא - אמר - שצדיק אחר הסתלקותו אין לו שייכות לעוה"ז, חוץ הרבי ר' אלימלך שזיכך עצמו שגם אחר הסתלקותו יהי' בתוכנו.

ועי' שם עוד בשם הרה"ק בעל דברי שמחה מצעישנוב ז"ל שאמר בסגנון זה, שאין מה לנסוע לקברי צדיקים, כי נשמת הצדיקים אינם יורדים לעלמא הדין במשך כל השנה חוץ ביומא דהילולא שלהם, מה שאין כן ציונם של הרר"א והגה"ק מצאנז זי"ע טוב לנסוע גם במשך השנה, כי פעלו שיהי' להם שייכות עם עולם הזה בכל זמן ועידן.

ואגב יש לציין מש"כ בס' אביר הרועים, כי פע"א בל"ג בעומר כשישב הגאון בעל "אבני נזר" ז"ל בסעודה לכבוד הילולא דרשב"י, בעת שולחנו הטהור, אמר הגם שיש צדיקים שזכו להוביל גופם מכאן לארץ ישראל, אבל גופו הטהור של הרבי ר' אלימלך עדיין הוא פה בחו"ל, ואמר עוד מי שיודע סוד שמחת הילולא דרשב"י יותר משאר תנאים, יודע גם הטעם, מדוע דוקא גופו של הרב אלימלך זי"ע נשאר בחו"ל.

2 ויש לציין שבס' החכמה מאי"ן (עמ' ק"ז) מביא שהרה"ק האמרי נועם ז"ל הגיע להרה"ק מצאנז באותו שעה שהרה"ק התפארת שלמה ז"ל היה שם ודיברו אודותיו, עי"ש הסיפור באריכות. וכפי הידוע היה הרה"ק התפארת שלמה ב' פעמים בחצר הקודש בצאנז.

ועיין בס' נפלאים מעשיך (ח"א) שמובא העתק ממכתב שהתפארת שלמה כתב לבנו בהיותו בצאנז ובראש המכתב כתוב שהוא נכתב ביום ח' סיון שנת תרכ"ג. ועיין בס' י"ג אורות (ח"א) שהרבה חסידים נהרו אל התפארת שלמה לראדאמסק, אבל היות שנפשו איותה לנסוע לצאנז, יעץ לו הרה"ק רבי ארון מקראקא שיקח את כל החסידים עמו לצאנז, ואכן כך עשה. והרה"ק מצאנז כיבדו להתפלל שחרית לפני התיבה ביו"ט, וכידוע היה התפארת שלמה בעל תפילה נפלא, ומפני כבודו וויתר הרה"ק מצאנז על אמירת הפיוטים כמנהג פולין.

ועי' בס' מקור חיים (אות קפ"ז) שמעתיק חילופי מכתבים בין הרה"ק מצאנז להרה"ק התפארת שלמה. ויש לציין שבס' ילקוט תפארת שלמה (עמ' כ"ו) מביא שהרה"ק התפארת שלמה אמר על הרה"ק מצאנז שהוא כבר מוכן לקבה"ת, והרה"ק מצאנז התבטא כן על התפארת שלמה, עיי"ש. וע"ע בס' חמדה גנוזה (ח"א) סיפור פלא שהיה בשעת עריכת השולחן ע"י הרה"ק התפארת שלמה והרה"ק מצאנז, עיי"ש.

3 וז"ל התפארת שלמה (בליקוטים) על הפסוק (קהלת ב, כו) ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר הם חיים עודנה. "הפי' בזה להבין גודל מעלות הצדיקים הממשיכים עוצם קדושתם לדור דורות הבאים אחריהם עליהם תופע נהרה מאור הקדושה אשר הורישו לתלמידיהם ותלמידי תלמידיהם לדורי דורות "כאשר עינינו תחזינה מישרים מגודל מעלות הרב הקדוש מוהר"ר אלימלך זלה"ה אשר זה קרוב שמונים שנה שהלך לעולמו. ועד היום תופע אורו הקדוש לדור דור תלמידי תלמידיו כנהר שאינו פוסק לכל מי שבא לטהר זי"ע". וזה פירוש המד"ר בפ' ויחי אבל אלהיהם של אלו קיים. דהנה צריך להתבונן מה שנאמר בתפלה אלהי אברהם כו' הלא אלהי העולם הוא אשר ברא כל היצורים. אך הפירוש אלהותו של אברהם אשר המשיך לכל באי עולם וכן כל האבות הקדושים. וזה שאמר המד"ר אלהיהם של אלו קיים. האלקות אשר המשיכו הוא דבר קיים לעד וזה גם כן הפירוש הנ"ל. ושבח אני את המתים שכבר מתו. שבחים של הצדיקים אשר כבר מתו והלכו לעולמם נוכל להבין מהדורות הבאים אחריהם הם החיים אשר חיים עודנה. ועליהם תופע אור הקדושה אשר המשיכו הצדיקים זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל", עכדה"ק.

4 עיין בס' י"ג אורות (ח"א עמ' ע') שהם נתווכחו ביניהם האם גילוי צדיקים מדריגה גבוה מגילוי אליהו, והתפארת שלמה

כל הזכויות שמורות ©

*

ס׳איז באקאנט דער תפארת שלמה איז געקומען קיין צאנז אויף שבועות (בשנת תרכ״ג), און דער דברי חיים האט אים זייער מקרב געווען,[5] ס׳איז געווען פארדעם אנגעצויגן מיט ראדמאסקער חסידים.[6] די גאנצע סיבה פארוואס דער תפארת

סבר שגילוי אליהו עדיף, והרה״ק מצאנז טען לעומתו שגילוי צדיקים עדיף, וכשהרה״ק מצאנז אמר את דברו, נזדעזע התפארת שלמה, וכשיצא אמר למשמשו בהתפעלות על הרה״ק מצאנז ׳ביזט א מבין אויף דעם אלטיטשקן׳, כבר הרבה זמן אני מצפה לזכות לראות הרה״ק רבי ר׳ אלימלך ז״ל, ועתה בשעה שהרה״ק מצאנז אמר שגילוי צדיקים עדיף זכיתי לראותו.

5

ע׳ בס׳ מקור חיים (אות קפ״ו) שמעתיק חילופי מכתבים בין הרה״ק מצאנז להרה״ק התפארת שלמה, אשר בו כותב לו תוארים מופלגים, ונעתיק לשון קדשו: ״ב״ה יום ג׳ עשרה בטבת תרי״ז לפ״ק צאנז. שלום רב לכבוד ידיד ה׳, הרב המאוה״ג, בוצינא קדישא, נור ישראל, ע״ה פ״ה וכו״, כבוד קדושת שם תפארתו, מוהר״ר שלמה נ״י. גלילת יד קדשו הגיעני, אשר זוגתו הרבנית תחי׳ אינה בבריאות, ובצפייתי אשר כבר נשלח לה עזרה בקדש, ועוד יתוסף ברכה ושלום בביתו שאנן מפחד, ונגע באהלו לא יקרב, והיה ביתו כגן רוה, ובניו כשתילי זיתים סביב, ורב ברכות וחדוה וגיל. כנפש ידידו ואוהבו, דורש שלום תורתו בלב ונפש חפיצה. הק׳ חיים האלברשטאם״.

כמו כן מביא שם העתק ממכתב תשובה שכ׳ הרה״ק התפא״ש להרה״ק מצאנז זי״ע וזלש״ק: ״ב״ה יום א׳ משפטים תרי״ז לפ״ק פ״ק ראדאמסק. שלמא רבה לגברא רבה ויקירא, ה״ה הרב הגאון המפורסם, רבן של כל בני הגולה, בוצינא קדישא, נר ישראל, ע״ה פ״ה, כש״ת מוהר״ר חיים נ״י ויופיע כשמש ויהלום. גיה״ק [גלילת ידיו הקדושים] הגיעני במועדו, ומאוד שמחתי בבשורתו לבשרני בצפייתו לצפיית ישועה, ורצון יראיו יעשה למלא משאלות הצדיקים, ושלח עזרו מקודש הודות לאל הטוב .....״, ע״כ.

6

בשנת תרי״א נתקבל הרה״ק רבי דוד לאב״ד קשאנוב וזה היה בהשפעת חסידי צאנז שהתגוררו בעיר, ויש לציין שהתגוררו יותר חסידי ראדאמסק מחסידי צאנז בעיר, והם רצו להביא את א׳ מבני התפארת שלמה, וע״כ התנגדו להכתרתו, ובשב הראשונה הגיע אביו הק׳ מצאנז לשבות בעיר קשאנוב, וא׳ מחסידי ראדמאסק שהתנגד לביאתו אמר שלא יתן ל״החיגר״ להיכנס להעיר, כשכוונתו על הרה״ק מצאנז, והלה נענש כשנפל מסוסו ונשר חיגר כל ימיו ל״ע.

וכשהרה״ק נהג נשיאותו ביד רמה ולא נשא פני איש קפץ עליו רוגזם של בני הקהילה, ובפרט כאשר העביר ש״צ קבוע מלעבור לפני התיבה בימים נוראים, כי לא היה משאו ומתנו באמונה, והיות שהיה נכבד ונשוא פנים ונמנה על חסידי ראדאמסק התחילו ללחום נגד האב״ד במלחמה איומה ונוראה, עד שהלכו בערכאות ומסרו את האב״ד בשלטונות, והיה בסכנה שיישפט למאסר.

ובס׳ כל הכתוב לחיים (עמ׳ קצ״ג) מובא שהעילה להלשנתם מצאו בזה שיצא אז חוק, שכל הנשואין מוכרחין להיות רשום כחוק, ואלו שהיו נשואים מכבר בשנים שעברו לא היה רשאי הרב לרשמם בפנקס, אם לא היו הקידושין בפניו, אך הרה״ק מקשאנוב חשש להצריך עוד הפעם קידושין לזוגות נשואים מזמן כדת משה וישראל, על כן רשם את

אלו כזוגות שנתקדשו אצלו, ועל זה מצאו לתופסו, ובעיני השלטונות היתה זו עבירה די חמורה כדי להישפט למאסר.

ואמנם הגישו עליו משפט, וסכנת מאסר רחפה עליו. ובאותו פרק היתה תלויה ועומדת גם משפטו של אחיו הרה״ק מקרייז זי״ע שג״כ הלשינו עליו שהוציא כתב - סירוב על בע״ד שלא רצה לציית להפסק בי״ד, וכשהזכירו לפני מרן הד״ח זי״ע את שני בניו אלו שנתונים בצרה, על הרב מקשאנוב בירך שיעזור לו ה׳, וכשהזכירו מבנו הרה״ק מקרייז נענה ואמר: מה יקרה אם יושבים קצת במאסר לכבוד השם ותורתו! גם המהר״ם מרוטנבורג ישבבתפיסה ולמד שם וקיים שם ישיבה, וכו׳ וכו׳, מדברים אלו נכחו כולם לראות שהרה״ק מקשאנוב יצא לחופשי והרב מקרייז יישפט, ואמנם כן היה, הרה״ק מקרייז נשפט למאסר וישב ששה שבועות בבית הסוהר, וכן הוציאוהו מבית האסורים להלויית אביו הק׳ בליווי שוטרים ושומרים.

ועיין בס׳ הנ״ל שהרה״ק מקשאנוב ניצל מידם עפ״י מעשה פלא, שהרה״ק מקשנוב היה נוסע בכל שנה להינפש בסביבות העיר קראקא, וכן באותו שנה שריחפה עליו המשפט נסע לשם, ופגש שם אדון אחד שנכנס עמו בשיחה ארוכה שנתפעל מאוד מחכמתו ומאצילותו, ונענה ואמר לו שהוא מאוד מעריך רבנים כאלו, ולא נוכלים ושקרנים כהרב מקשאנוב, אז נתוודע אליו הרה״ק ואמר לו שהוא הוא הרב מקשאנוב, ואז גילה לו האדון הנ״ל שהוא השופט בהמשפט, ונוכח לראות במו עיניו שהכ היא עלילה זדונית והוציאו לחפשי.

7

לתועלת הקוראים נרחיב השתלשלות הדברים, כי ההבערה ללהב יצאת שם באופן מבהיל כפי שמתואר בס׳ דרכי דוד (עמ׳ כ״ט) כי בעת המחלוקת בין צאנז וסאדיגורא נתבטא א׳ מחסדי ראדאמסק בדברי גנאי וזלזול על הרה״ק מצאנז, והרה״ק מקשאנוב הטיל עליו חרם, וכולם הוכרחו לציית להחרם ונתרחקו ממנו, והאיש נתבזה מאוד, עד שחזרו ומסרו אותו להשלטונות, והרה״ק הוכרח לברוח מהעיר לתקופה ארוכה.

והרה״ק מצאנז עמד לימין בנו הק׳, ולהצילו מידי רודפיו, מן הנכון לצטט כאן ד׳ הרה״ק מצאנז זי״ע (מובא בילקוט תפארת שלמה במדור מכתבי קודש) שכתב מכתב חריף מאוד לקהילת קשאנוב, (ההעתק מוצג כאן) וכה כותב בתו״ד: ״ויזהיר להסרים למשמעתו שיסירו השטמה והריב מתוכם, ולזה אני בטוח בזכות אבותינו הק׳ שלאנשי הריב יהיה להם וכו׳ אם לא ישלימו כאשר ידוע לכל בזכות אא״ז החכם צבי זצ״ל אשר זרעו מושלים, וה׳ יריב ריבם ולא יאחר לשלם להקמים עליהם, ידרשו נא מה נעשה בקהילתינו בעזרת ה׳ למתקוממי, וכה יוסיף להקמים עלינו״... ...ותזהירו את בעלי הריב שידעו שאין טוב המחלוקת ולא יבטחו כי הקדוש הרב מנוס להם, ״כי כן קבלתי, מה שתלמיד חכם אחד מעניש לא יוכל שום צדיק בעולם להסיר ממנו״...

וכפי המתואר בס׳ דרכי דוד ובס׳ כל הכתוב לחיים אכן כל הקמים על הרה״ק נענשו באופנים נוראים ומשונים.

והרה״ק התפארת שלמה תמך בחסידי ראדאמסק והיה לו קפידא על הרה״ק מקשאנוב והתערם על הרה״ק מצאנז על

שלמה איז געקומען קיין צאנז (בנסיעתו הידועה על חג השבועות), איז געווען צוליב דעם (בכדי שהגה״ק בעל דברי חיים מצאנז לא יהי׳ לו הקפדה עליו). דער גוטער איד (הרה״ק רבי יוסף ברוך הלוי עפשטיין ז״ל בן המאור ושמש ז״ל שהיה דר בניישטאדט) האט אים געזאגט אז ער זאל פארן.[7]

דאס פארן פונעם תפארת שלמה אויף צאנז איז געווען א גרויסע איבערקערעניש, ווי מ׳זאגט א וועלט׳ס איבערקערעניש, ער איז געווען א געוואלדיגער גרויסער רבי, און האט געהאט אסאך חסידים.

דער דברי חיים האט אים דעמאלטס מכבד געווען מיטן דאוונען פארן עמוד, ער איז געווען א גרויסער בעל תפילה, און ער האט געזאגט אז ער זאגט נישט קיין יוצר, די פוילישע רבי׳ס האבן נישט געזאגט, און אין צאנז איז געווען א גרויסע קפידא מ׳זאל יא זאגן דעם פייט [ואעפ״כ בקשו הדברי חיים שיתפלל לפני התיבה].[8]

דער דברי חיים האט געזאגט, שבת איז א מכניס אורח. אז עס קומט ראש חודש, גיט ער אים אוועק דעם מוסף. אז עס קומט יו״ט, נאך א גרעסערער גאסט, גיט ער אוועק דעם שחרית אויך. ס׳קומט יום הקדוש, גיט ער אים אוועק דאס עסן אויך, דעם עונג שבת גיט ער אים אויך אוועק. אז עס קומט צו גיין אויף יו״ט דער ראדאמסקער רבי גיט מען אוועק דעם פייט...

*

וען דער תפארת שלמה איז געזיצן אין זיין אכסניא האט ער געזאגט ׳עס איז שוין אזוי נאנט צו שבועות, דער צאנזער רב האט זיך שוין זיכער

שתומך בבנו, והרה״ק רבי ארון מקראקא בנו של המאור ושמש ביקר בהיכלו של התפארת שלמה ותיאר לו את גודל קדושת הרה״ק מצאנז והסביר לו שאנשיו ״שפילן זיך מיט פייער״, אז החליט התפארת שלמה שעליו לפייס את הרה״ק מצאנז בעצתו של הרה״ק רבי ארון מקראקא נסע עם עם כל תסידיו לחוג חג השבועות בצל הרה״ק מצאנז בשנת תרכ״ג, וידידות גדולה שררה בין הצדיקים הקדושים, והרה״ק מצאנז ציוה לבנו הק׳ מקשאנוב שיפייס את התפארת שלמה, ונעשה שלום בתוככי העיר קשאנוב.

8

ע׳ בס׳ י״ג אורות (ח״א עמ׳ ס״ט) שהרה״ק מצאנז כיבדו להתפלל תפילת שחרית, והתפארת שלמה אמר לו שאינו אומר פיוטים כמנהג פולין, והסכים הד״ח שלא יאמר הפיוטים. ועיי״ש שהרה״ק מצאנז אמר לו: ״זינגט׳ס אהבת עולם, עם זאל אונז דאס הארץ דעקוויקן״.

וכפי הידוע היה הרה״ק התפארת שלמה ב׳ פעמים בחצר הקודש בצאנז (ועיין בס׳ י״ג אורות שם). ועיין בס׳ י״ אורות (ח״א) שהרבה חסידים נהרו אל התפארת שלמה לראדאמסק, אבל היות שנפשו איותה לנסוע לצאנז, יעץ לו הרה״ק רבי ארון מקראקא שיקח את כל החסידים עמו לצאנז.

יש לציין שבס׳ דברי תורה-מונקאטש (מהדו׳ תליתאי אות כ״א) מביא סיפור שהתפארת שלמה היה אצל הרה״ק רבי יחזקאל מקאזמיר בחג השבועות, וכיבדו להתפלל לפני התיבה, והתפארת שלמה אמר לו שהוא אינו אומר פיוט, והרה״ק מקאזמיר אמר לו שהוא מוותר מפני כבודו על אמירת הפיוטים, ורק הורה לו שרק יתחיל הפיוטים ויסיימם, והרה״ק ממונקאטש מפריך הדברים מיסודו, שלא יתכן שהה״ק מקאזמיר הורה לעשות שלא עפ״י הלכה עיי״ש באריכות.

כל הזכויות שמורות ©

צוגעגרייט צו קבלת התורה, און איך בין נאך אזוי ווייט פון קבלת התורה, לאמיר גיין שלום געבן פארן דברי חיים אפשר וועט עס מיר העלפן. און די זעלבע זאך האט דער דברי חיים געזאגט ביי זיך אין שטוב, די זעלבע ווערטער, עס איז שוין אזוי נאנט צו שבועות, און איך בין אזוי ווייט, דער ראדאמסקער רבי האט זיך שוין זיכער צוגעגרייט, לאמיר גיין שלום געבן, זיי האבן זיך ביידע ארויס געלאזט אויפן וועג, און זיי האבן זיך באגעגנט אויף די גאס, ביידע זענען געווען מיט די זעלבע פזמון.

ס׳איז געווען זייער א געהויבענער באזוך, ס׳איז אינטערסאנט, אז דער תפארת שלמה האט געוואלט אהיים פארן האט דער דברי חיים אים געהייסן ער זאל בלייבן נאך א וואך, ער האט געהאט יארצייט נאך די מוטער, ח״י סיון, האט ער אים געהייסן בלייבן.

*

כ׳האב געהערט אז דארט איז געווען א צאנזער חסיד וואס ס׳האט אים שוין פארדראסן, ער איז אביסל א ווילדער געווען, ער האט געהאלטן ס׳איז אביסל צופיל, און ווען דער תפארת שלמה איז געקומען צום טיש פון דברי חיים האט ער זיך געשטעלט אזוי אין די בריט און ער האט אים נישט אדורך געלאזט, און דער תפארת שלמה האט אים אזוי שארף אנגעקוקט.

נאך שבועות האט דער תפארת שלמה געוואלט אהיים פארן, איז ער זיך געקומען גיזעגענען פונעם דברי חיים, האט אים דער דברי חיים געפרעגט, ״וואס פארט איר שוין אהיים, בלייבט נאך דא״, האט דער תפארת שלמה געפרעגט ״ווילאנג זאל איך נאך דא בלייבן?״ האט דער דברי חיים געזאגט, אז ער האט יארצייט בערך א וואך נאך שבועות נאך זיין מאמע, זאל ער בלייבן ביז נאך די יארצייט, איז ער פארבליבן נאך א וואך ביז נאך דעם דברי חיים׳ס מאמע׳ס יארצייט, איז ער געווען אין צאנז.

און דער איד דער יונגערמאן איז אהיים געפארן נאך יו״ט שבועות, און ער האט זיך איבער געדרייט מיטן וואגן און ער האט זיך צוקלאפט און צומזיק׳ט, האט ער געזאגט אז ער פארט נישט ווייטער, ער מוז צוריק פארן קיין צאנז דער רבי זאל אים אנוואונטשן ער זאל האבן א רפואה, הכלל, מ׳האט אים געפירט קיין צאנז צום דברי חיים, זאגט אים דער דברי חיים, דו האסט אן הקפדה פונעם ראדאמסקער רבי׳ן, איך קען דיר גארנישט העלפן, דו מוזט גיין צום ראדאמסקער רבי׳ן.

האט ער נישט געהאט קיין בריה, און איז געגאנגען, מ׳האט אים געפירט אזוי אויף א וואגן, ער האט נישט געקענט גיין, מ׳האט אים געפירט צום ראדאמסקער רבי׳ן, צום תפארת שלמה, מ׳האט אים אריין געברענגט צום ראדאמסקער רבי׳ן, ער קוקט אים אזוי אן, ער האט אים דערקענט, געט ער א שריי ״דו ביזסט עס דער חצוף...? הייב דיך אויף און גיי ארויס פון דאנעט....!״, און ער האט זיך טאקע אויפגעהויבן און ארויס געגאנגען.

*

ס׳איז דאך דא דער הסכמה פונעם דברי חיים אויפן ספר תפארת שלמה, און ער שרייבט אויף איהם זייער גרויס.[9]

דער תפארת שלמה איז דאך געווען א גרויסער רבי, זייער א הייליגער איד...

*

דער תפארת שלמה האט געזאגט פארן קראקעווער רב ז״ל רבי שמעון סופר וועך ער איז געקומען קיין קראקא ״מיינט איר קראקא איז נישטא קיין מורי הוראות? ס׳איז דא וועמען מ׳זאל פרעגן שאלות, ס׳איז דא וועך ס׳גיט אכטונג אויף די מקוואות, ס׳איז דא וועך ס׳גיט אכטונג אויף די שוחטים, ס׳איז דא תלמידי חכמים וואס זאלן לערנען שיעורים, נאר צו וואס דארף קראקא א רב? משפיע צו זיין פרנסה פאר אידן״.

ועיין עוד בס׳ תפארת צדיקים שהרה״ק בעל ״תפארת שלמה״ נסע פעם כשחזר מליזענסק לעירו ראדאמסק וצריך היה לעבור דרך קראקא, יצאו לקראתו חסידים ותלמידי חכמים שבקראקא, והפצירו בו שיתעכב יום יומיים בעירם, והוא נעתר לבקשתם כשהגיעו לאכסניא נוספו ובאו רבים מחשובי העיר להקביל פניו ביניהם הגיע הגה״ק רבי שמעון סופר אב בית הדין של קראקא, ״תפארת שלמה״ הגיד לפניהם דברי תורה, ובתוך דבריו אמר בזו הלשון: כל צדיק שאינו ממשיך על ישראל שפע של ברכה ופרנסה ועשירות, אינו צדיק כלל, ואינו ראוי להיות מנהיגם של ישראל. וזהו פירוש דברי הגמ׳ (בקידושין מ.) על הכתוב ״אמרו צדיק כי טוב״, וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב, אלא טוב לשמים ולבריות, היינו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות, זה צדיק שאינו טוב, צדיק רע לבריות היינו שאינו ממשיך על ישראל שפע של טובה ופרנסה.

והמשיך בדבריו ואמר - זה היה חטאם של נדב ואביהוא שהסתפקו ״בקרבתם לפני ה׳״ בלבד ולא השפיעו על ישראל שפע של פרנסה וטובה, ולכן ״וימותו״ לא היו ראויים להיות מנהיגי ישראל. והוסיף ואמר - ער ואונן בעלי נשמות גבוהות היו, אלא חסרונם היה ״לבלתי נתן זרע לאחיו״ (בראשית לח ט) שלא רצו להשפיע שפעת טובה על ישראל אחיהם. אחר שגמר בעל ״תפארת שלמה״ את דבריו שאל פתאום את רבי שמעון סופר האם יודע מר לאיזו תכלית מינוהו מן השמים רב בקראקא, החריש הרב לשמוע ולדעת כוונת הדברים, וה״תפארת שלמה״ הוסיף ואמר שמא חושב מר שנתמנה כאן רב כדי לפסוק בשאלות איסור והיתר על כף וקדרה, אינו אלא טועה, רבים כאן מורי הוראה ומורי צדק בכל רחוב וסימטא די והותר, אבל אגלה לכם שנבחר לרב בעיר גדולה כקראקא כדי להביא על ישראל השפעות טובות פרנסה ובריאות וכל טוב זוהי עיקר הכוונה בשמים. כל השומעים נחרדו לשמוע את הדברים האלה, ורבי שמעון סופר נענה ואמר: ברוך השם, עתה נודע לי חיוב חדש שמוטל עלי, ושלא נרשם בכתב הרבנות שלי, ולא נמצא דינו ב״שלחן ערוך״, חיוב זה לא היה ידוע לי מאז ועד עתה, עד שגילה לי זאת כבוד מעלת תורתו.

אכטונג אויף די מקוואות, ס׳איז דא וועך ס׳גיט אכטונג אויף די שוחטים, ס׳איז דא תלמידי חכמים וואס זאלן לערנען שיעורים, נאר צו וואס דארף קראקא א רב? משפיע צו זיין פרנסה פאר אידן״.

דער דברי חיים האט געזאגט אויפן ראדאמסקער רבי אז ער האט דעם מפתח פון עשירות, ער האט געהאט הסידים גרויסע עשירים מיט אסאך געלט.

דער תפארת שלמה האט טאקע משפיע געווען אסאך עשירות...[10]

---

9 הרה״ק מצאנז זי״ע כותב בהסכמתו על ספה״ק תפארת שלמה חלק המועדים בתו״ד: ״הנני מסכים להדפיס דבריו היקרים כי יהי׳ תועלת לעולם ובפרט לנאמני רוח הנוהים אחרי דרך החסידות...״

ושוב כתב עוד הסכמה על חלק התורה וז״ל: ״...אשר פעל ועשה הרב הגאון הקדוש החסיד וכו׳ כי ה׳ נתן חכמה לשלמה ונתקבל ברצון כל רואיו יאשרוהו, זכות המחבר יעמוד לנו להוושע מכל צרה וצוקה וכו׳״.

ועי׳ בס׳ מקור חיים (אות קפ״ו) שמעתיק חילופי מכתבים בין הרה״ק מצאנז להרה״ק התפארת שלמה, אשר בו כותב לו תוארים מופלגים, ונעתיק לשון קדשו: ״ב״ה יום ג׳ עשרה בטבת תרי״ז לפ״ק צאנז. שלום רב לכבוד ידיד ה׳, הרב המאוה״ג, בוצינא קדישא, נזר ישראל, ע״ה פ״ה וכו״, כבוד קדושת שם תפארתו, מוהר״ר שלמה נ״י. גלילת יד קדשו הגיעני, אשר זוגתו הרבנית תחי׳ אינה בבריאות, ובצפייתי אשר כבר נשלח לה עזרה בקדש, ועוד יתוסף ברכה ושלום בביתו שאנן מפחד, ונגע באהלו לא יקרב, והיה ביתו כגן רוה, ובניו כשתילי זיתים סביב, ורב ברכות וחדוה וגיל. כנפש ידידו ואוהבו, דורש שלום תורתו בלב ונפש חפיצה. הק׳ חיים האלברשטאם״.

כמו כן מביא שם העתק ממכתב תשובה שכ׳ הרה״ק התפא״ש להרה״ק מצאנז זי״ע וזלש״ק: ״ב״ה יום א׳ משפטים תרי״ז לפ״ק פ״ק ראדאמסק. שלמא רבה לגברא רבה ויקירא, ה״ה הרב הגאון המפורסם, רבן של כל בני הגולה, בוצינא קדישא, נר ישראל, ע״ה פ״ה, כש״ת מוהר״ר חיים נ״י ויופי כשמש ויהלום. גיה״ק [גלילת ידיו הקדושים] הגיעני במועדו, ומאוד שמחתי בבשורתו לבשרני בצפייתו לצפיית ישועה, ורצון יראיו יעשה למלא משאלות הצדיקים, ושלח עזרו מקודש הודות לאל הטוב .....״, ע״כ תוכן המכתב.

10 ויש להעתיק מה שסיפר מרן שליט״א פע״א תחת אחד השיחים (מובא בס׳ שולחן מלכים שנת תשס״ט) כדלהלן: דער תפארת שלמה האט געזאגט פארן קראקעווער רב ז״ל רבי שמעון סופר וועך ער איז געקומען קיין קראקא ״מיינט איר דען אז אין קראקא איז נישטא קיין מורי הוראות? ס׳איז דא וועמען מ׳זאל פרעגן שאלות, ס׳איז דא וועך ס׳גיט אכטונג אויף די מקוואות, ס׳איז דא וועך ס׳גיט אכטונג אויף די שוחטים, ס׳איז דא תלמידי חכמים וואס זאלן לערנען שיעורים, נאר צו וואס דארף קראקא א רב? משפיע צו זיין פרנסה פאר אידן״.

כל הזכויות שמורות ©